

l'entrevista | JORDI BORDES

«La ment és d'instant, no seqüències»

El primer premi Dansacat a la trajectòria, es concedeix a un fotògraf. Ha estat un guanyador de consens, que estalvia enfrontar diferents escoles de dansa?

—«El premi s'ha convocat amb una mirada intel·ligent que integra els professionals que es mouen a l'entorn de la dansa, com il·luminadors, escenògrafs o fotògrafs. Quan vaig quedar finalista tenia un punt de vergonya. Era l'únic que no sabia ballar. I és que alguns fotògrafs de dansa han entrat a la professió després d'una experiència com a ballarins. Jo hi vaig entrar al 1977 per accident.»

—Com es reflecteix en una fotografia, una imatge fixa, el moviment?

—«Hi ha una aparent contradicció: la dansa és bàsicament moviment i la fotografia de dansa és la representació d'un instant que ja no existeix. La fotografia té un component de nostàlgia, de passat. La imatge, però, també suggereix el moviment. Té una capacitat sintètica, evocadora, que el vídeo no té. La foto juga una paper complementari a la representació de dansa perquè, segons diuen els neuròlegs, la ment recorda instants, no seqüències. Aquesta és la força de la fotografia. Jo tinc moments vitals positius i tràgics que els recordo en un instant.»

—Què és més agraït: treballar amb peces de gran energia o bé amb coreografies estàtiques, les popularment conegudes com a no-dansa?

—«Encara que no disposin, pràcticament, de moviment no hi ha perquè deixar de suggerir amb una imatge. Allò de les fotos mogudes o desenfocades és massa fàcil. El repte és suggerir un moviment amb una imatge nítida. Només té sentit aquest recurs si aporta alguna cosa a l'emoció que es vol transmetre.»

—És una moda, un vici?

—«Hi ha una part de l'art contemporani que transforma les mancances en virtuts.»

—Treballa amb negatius o amb digital?

—«Vaig començar a treballar en digital al 2006 perquè m'ho demanaven els clients. Jo hi era contrari perquè la tecnologia, fins llavors, no donava millor qualitat per a aquest tipus de feina. En dansa has de treballar, habitualment, amb molta poca llum. Ara ja hi ha càmeres digitals que capten millor l'acció que el negatiu. El canvi s'ha produït fa uns tres anys.»

—Es dispara més amb digital?

—«Sí, perquè no hi ha el cost del material. Tinc fama de disparar poc perquè tradicionalment ho feia poc per guanyar-me la vida. Aquesta és una bona disciplina. A mi m'agrada fer fotos, més que no pas dedicar-me a seleccionar-les. És una actitud diferent. Disparar massa és com caçar ocells amb una metrallera: segur que en cau algun, però dificulta el plaer conscient de captar l'instant precís.»

—Fa un mes, l'Ajuntament de Barcelona va honorar amb la medalla d'or Humberto Rivas, Joan Guerrero i Manuel Forcano. Està reconegut l'ofici de fotògraf?

Josep Aznar

FOTÒGRAF

Des de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya li van recomanar que es presentés al Dansacat. Ell, que mai no ha estat ballarí, ha resultat ser el primer guanyador d'aquest certamen en categoria professional per votació dels seus socis. No s'ha entretingut a comptar quants negatius de dansa té, caixes senceres.

—«No estem gaire considerats, si és que no ets molt mediàtic. La tecnologia i les necessitats del sector donen la percepció que tothom pot ser fotògraf o dissenyador. Ara tothom s'hi atreveix. Fa uns anys, calia més ofici. Això implica que avui es publiquen moltes fotos (internet en necessita contínuament) però va disminuint el nombre de fotògrafs professionals. L'estàndard de qualitat, d'exigència, ha baixat. Hi ha fotògrafs que regalen feines per fer-se visibles al mercat. No s'adonen que això destrueix el mercat. La culpa no és només seva, sinó també de les institucions i de les empreses que ho promocionen.»

—La polèmica del fons Centelles: els negatius haurien de quedar-se a Catalunya o no hi fa res que vagin a

Foto: ORIOL DURAN

Feia fotografies per pagar-se la carrera d'enginyeria. Va entrar al món de la dansa per un seguit de casualitats, «per accident». Ara ja fa més de 30 anys que retrata bona part de les produccions de dansa a Catalunya. Dispara poc, tot i que ara s'hagi passat al digital. Creu en la capacitat de captar el moment sent fidel a la intenció de la coreografia

Salamanca?

—«A mi m'agradaria que es quedessin a Catalunya. I crec que a Agustí Centelles també li agradaria que es quedessin a Catalunya.»

—Com a fotògraf, com valora la negociació del fons?

—«Una negociació és molt complexa. Segurament, les converses per adquirir el fons als fills ha estat massa tard. Hauria estat més fàcil quan Agustí Centelles era viu. També és veritat que Cultura té pocs diners per adquirir fons com aquests. Probablement deu haver-hi encerts i errors per les dues bandes.»

—El ministeri s'ha immiscit on no li demanaven?

—«Quan hi ha una oferta les institucions van a comprar. Ara ja és un tema polític que transcendeix la fotografia.»

plaça major

ROGER COSTA-PAU

La llum del traç i del poema

Escoltin bé això: «La forma del poema / és un vidre impalpable / recobert de polsim blau / com una pols de núvol / damunt la taula on jeu / com un foc amagat / sota la cendra. / Tan alta és la llum / que l'ull no l'encalça. / El poema té una forma / com un pètal o crit / que esqueixa el silenci / recobert del polsim de veu / en l'hora quieta i clara / com un foc en la neu / clam i tempesta.» En efecte, són versos del més potent Albert Ràfols-Casamada (Barcelona, 1923-2009). D'una composició que es titula *La forma del poema* i que pertany al volum *Dimensions del present*, un llibre que no m'estaré de qualificar d'imprescindible i de directament emocionant que els amics Antoni Clapés, Miquel Tuneu i Víctor Sunyol van tenir el gust i l'encert de publicar en la seva col·lecció singular, *Jardins de Samarcanda*; avui —tot sigui dit— més necessària que mai en el si de la realitat d'aquest país de països nostre que no acaba de ser capaç de fer-se intrèpid de manera decidida en l'autoexigència per a la consecució d'una llibertat ja defini-

“ Sí, tan alta és la llum del traç i de la veu de Ràfols-Casamada que és ben probable que nosaltres, lectors poc àvids, no siguem ni capaços de capir-la

tivament completa. Sí, tan alta és la llum del traç i de la veu de Ràfols-Casamada que és ben probable que nosaltres, ara mateix —aquests lectors i espectadors decididament poc àvids que em sembla que som— no siguem ni capaços de capir-la. L'univers Ràfols-Casamada, en la seva expansió en el traç i l'escriptura, hem de situar-lo en el cim més alt d'una concepció de l'art i de la paraula escrita que s'articula entorn del sentit imperatiu de la construcció i el moviment. En aquest aspecte, no podem deixar de dir que el gran objectiu (un imaginari i/o una preocupació intrínsecs que tenen un abast potentíssim i estremidor en tots els seus aspectes) de l'obra d'aquest creador ha estat des del principi la fidelitat més que exigent als enigmes de la pregunta en majúscules, això és, l'entrega incondicional a una idea de revolta —humana, artística i vivencial— que en el seu desplegament ple de riqueses i de matisos s'erigeix de manera indefectible contra el buit i l'obstrucció que reporten sempre *inter se* l'evidència i totes les impermeabilitats pragmàtiques del dogma i les doctrines. Ara, avui, la veu, la paraula, el traç i el nervi d'Albert Ràfols-Casamada ens són «quasi camins perduts sota les fulles, quasi abraçades»... Silenciosa amor entre guspires tallades al fons del bosc... Ara he vist la teva ombra, Ràfols, com un somni de neu.